

## Ma Taitus

### *Ama Rhäväksäs*

Ma Pol qa säm bä rhakt täkt ama abuk. Bä qa säm bäm gi sage ma Taitus. Ma Taitus di sa qat nanakt nage ma Pol aa sameng dä nasot dä ma Taitus kat tatnärhä ma Pol mamär sä ma Pol aa lat. Rhoqoräkt i ma Pol qa met sae ma Jerusalem iva qat tamän särha ama narhoerta bä ba ama qatnanaktpämda e di qä nä ma Taitus. Bä nga rhoqoräkt i qaku rha däkt säng ma Taitus dä nävät iangärhäkt ama lat di sa rha moe rha qoar i ma Pol aa sameng di ama räkt ngät.

Ma Pol qa säm bä rhakt täkt aa abuk sage ma Taitus toqoräkt i qale ma Taitus e va ama urqa ma Krit divakt iva ma Taitus kä sot na ama lat kärangätni i as kaku rhäksot na ngät dä va qa rhair na ama narhoerta bä ba ama qatnanaktpämda va ama värhap ama mor ap. Dä qosaqi ma Pol qa säm ivakt iva qä rhodröp ma Taitus iva qat tair särha ama ruvek toqor mäniekt iarhakt kärarhae i rhat tair särha ama lat na ama sameng ama mär ngät dä va qä von ga rha ama qrot iva qa rhualat toqoräkt näkt pa qä su qa sävät ama qatnanakt dä angärha lat. Dä va qä rhonsävät a qa sävät ama ruvek kärarhani i rhit bon da ama rhisu ama iraski na ngät.

Ma ama rhäqöp nä imek dä ma Pol qat tamän bä rhakt täkt ama abuk sävät ama lat kärangätni i ama mär ngät kärangät iva rhat tualat na ngät näkt maunmem di sa qa sameng mamär sävät ama qatnanaktpämda arhä snängaqa.

## **Ama Qävälap Nasot A Ne**

Ama Enge Na Ama Märmärgem (1:1-4)

Sävät Ama Narhoerta Bã Ba Ama Qatnanak-  
tpämnda (1:5-9)

Sävät Ama Ruvek Kärarhani I Rhat Dräm Di Iras  
Ta Ama Ruvek Na Arhä Rhisu (1:10-16)

Sävät Ama Gulãñap Maos Maos Mångurãp Ama  
Qatnanaktpämnda (2)

Sävät Ama Qatnanaktpämnda Moe (3:1-8)

Ama Rhisu Ama Iraski Na Ngät Bã Va Rhat Tu-  
alat Toqor Mäniekt Sävät A Ngät (3:9-11)

Ma Pol Qat Tu Da Aa Enge Angät Tpäs (3:12-15)

### *Ma Pol Qa Sãm Ama Märmärgem Sage Ma Taitus*

<sup>1</sup> Rhangät täkt ama enge di nagem ngo ma Pol  
ama latka vä ma Ngämuqa aa rem dä ma Jisas ma  
Krais aa ngangga na ngo

ivakt iva ngu su ama ruvek kärarhani i sa ma  
Ngämuqa qa armeng dãm da iva ama qrot arhä  
qatnanakt bã va rhat dräm ama engãtki dä va  
rhat tualat na ama lat kärangãtni i ama mâr ngät  
dã aa saqong. <sup>2</sup> Dap toqorãkt di rhat nanakt iva rhi  
rha ama iar ama sok tãm ngät kärangãtni i mudu  
ma Ngämuqa qãrakni i nak kaku mamär iva qã  
nairas di qa mumãnaris iva qã von da rhãm ngät.

<sup>3</sup> Bã sa vät ama rhãkmamär ãm ama qävälãm dã  
iangãrhãkt ama iar ama sok tãm ngät di sa ngã män  
säda eraqi nävãt ma Ngämuqa aa enge qãrangãtni i  
ngu sameng na ngät kärangãt i sa ma Ngämuqa qa  
von ngo rhãm ngät bã qosaqi qat nanakt na ngo sä  
ngät parhãm ma Ngämuqa aut Mumaiar aa rhãkne.

<sup>4</sup> Ngut sãm sävãt a nge ma Taitus ainge qãrak i  
ngua emga na nge mamär da ama sägãngãt ama

qatnanakt angärha ron. Mamär iva qale ama ñämsävätki dä ama bulap nage ma Ngämuqa ama Ngätmamäk dä ma Jisas ma Kraiss aut Mumaiar gem nge.

*Ama Rhodröp Sage Ma Taitus Säväät Ama Narhoerta Bä Ba Ama Qatnanaktpämda*

<sup>5</sup> Nguä met daqule nge e va ama urqa ma Krit divakt iva ngi sot na ama lat kärangätni i as kaku rhäksot na ngät dä va ngia rhair na ama narhoerta bä ba ama qatnanaktpämda va ama värhap ama mor ap kärqapni iva ngu rhäk na nge sae sävä bap. <sup>6</sup> Bä iarhakt ama narhoerta iva ngia rhair na rha diva asägäk asägäk di ama mär aa lat mamär dä sokt aa egutki ama sägäkt dä aa es di ama qatnanaktpämda bä qaku mamär vät ama ruvek iva rhi narhäksärhä iarhakt aa es pät anga inirqi at täväs ura vät iomäkt i qaku rhat tet parhäm arhä mamäqiom ina enge.

<sup>7</sup> Ama narhoerqa bä ba ama qatnanaktpämda qärakni i qat tualat na ama lat kärangätni i sa ma Ngämuqa qa von ga rhäm ngät iva qat tualat na ngät di mamär iva ama mär aa lat mamär bä va qa di qaku qä natmair na nas bä va qa di qaku lärlir täptäp da aa ron bä va qaku qä natnäkt ama reng ama qrot ngät masirhat bä va qa di qaku qä natmäranas na ama ulaqi bä va qa di qaku qä nairas ba nas sä guavek arhä qärhong. <sup>8</sup> Dap kinak pa qa diva qä rhar sa ama ruvek moe dä va qa di nani a qa iva qat tualat na ama märirhong dä qa diva qat turäkt ba nas mamär dä va ama rätkka na qa dä ma Ngämuqa aa saqong dä va ama qumärqumärqa na qa näkt pa qät lu vät aa tmerhäs

mamär. <sup>9</sup> Bã qosaqi qa diva qat nanakt mamär na ama engätki na ngät ama enge qärangätni i sa rha su qa sävät a ngät ivakt iva qa di mamär vät a qa iva qät bon da ama rhodröp kärangätni i ngät tet parhäm ama sameng ama mär ngät dä qosaqi ivakt iva qa rhamän sävät iarhakt arhä väs kärarhae i rhat tair särhäm ngät.

<sup>10</sup> Sa ut dräm i ama rhäqäp na rha ama ruvek ta e qärrarhani i rhat mair särha ama rhisu ama engätki na ngät dap kosaqi rhi iras ta ama ruvek na ama enge qärangätni i ama mähnmäñini na ngät. Ama rhäqäp na rha ama ruvek kärarhani i rhat tualat toqoräkt di iarhakt kärarhae i rhat tamän i nak mamär iva ut tet parhäm ama Judaqäna arhä qärhong doqor iarhakt kärarhae i nani a rha iva ama qatnanaktpämda di rhi däkt säng mä rha.

<sup>11</sup> Mamär iva ngin mae vät a rha ivakt iva qale rhi su ama qatnanaktpämda inguna rhat dräm di slava na ama rhäqäp na rha ama sägärhae na arhä rhisu qärangätni i qaku mamär iva rhi nasu guavek na ngät. Dä rhi su ama ruvek ivakt iva rhit ta ama ligär näkt iangärhäkt arha lat di sa qale ama qluqi vät a ngät. <sup>12</sup> Akni nävät arha vämginarha qa märhamän doqortäqya, “Ama Kritkäna di vasägos di ama irasmätta na rha qärrarhani i rha rhoqor ama vu ngät ama släkt näva urqi. Dä rha di ama rususki mät ta ama qatmästa.”

<sup>13</sup> Rhangät täkt ama enge di ama engätki na ngät. Bã äkt i nävät iangärhäkt arha lat dä va ngia rhamän maräkt sävät arhä väs sä iangärhäkt arhä rhisu ivakt iva rhi sangar ama qatnanakt ama engätki na ngät <sup>14</sup> dap pa qale rhi nasangar sävät ama Judaqäna arha sek mavängam bä qop

ama ruvek arhä muräkt kärangätni i ngät dän nage iarhakt kärarhae i qaku nani a rha na ama engätki.

<sup>15</sup> Iarhongäkt moe di ama qumärqumär irhong ge iarhakt kärarhae i ama qumärqumär ta dap ge qararhani i ama vu arha lat dä qaku rhat nanakt di qaku guani qarqäni i ama qumärqumär ini gem da inguna arhä snängaqa dä arhä mädräm di sa mava na ngät sa agi a lat kärangätni i ama räkt ngät dä sa agi a lat kärangätni i qaku ama räkt ngät.

<sup>16</sup> Ama ruvek toqoräkt di rhat dräm dat tamän i rhat dräm ma Ngämuqa sokt di arha lat ngärhi sameng mamär i qaku rhat dräm a qa. Rha di ama vu rha mamär dä ma Ngämuqa aa saqong. Qaku rhat tet parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa dä qäqi qaku mamär vät a rha iva rhat tualat nä guani qarqäni i ama mär ini.

## 2

### *Mamär Iva Ngä Su Na Ama Rhisu Qärangätni I Ama Engätki Na Ngät*

<sup>1</sup> Dap ainge diva ngä su ama qatnanaktpämda rha ama rhisu qarangätni i ama engätki na ngät.

<sup>2</sup> Mamär iva ngä rhamän särha ama sru rha ama gamoe iva rhat tet parhäm ama siqutka ama mär qa sa agirhong gärqärhongni i rhat täs irhong dä rhit näkt irhong dä va rhat tualat na ama lat ivakt iva ama ruvek tit kutdrir vät a rha nävät a ngät näkt pa rhat turäkt ba nas mamär. Dä qosaqi va rhat sangar ama qatnanakt ama engätki na ngät dä va sa rhat mair ma ama qrot dä qosaqi rha diva ama gamoe qararhani i rhat dräm arha snäng bät arhani ama ruvek masirhat.

<sup>3</sup> Mamär iva qosaqi ngia rhamän särha ama sru rha ama evop iva rha diva qale rha bä rhat tualat toqor ama ruvek kärarhani i arha snäng bät ma Ngämuqa mamär dap pa qale rhat tamän mava na arhani dä va qale ama qrot ngät ama reng ngärhi slava na rha dap kinak mamär iva rhi su ama sästa ama evop sävät ama lat ama mär ngät <sup>4</sup>ivakt iva arha snäng bät arha egutpek dä arhä rhoes <sup>5</sup>dä va rhat turäkt ba nas mamär dä va ama qumärqumär ta dä va rhat tualat na ama lat mamär va vät dä va rha manao va arha egutpek maräkt arha rem ivakt iva qaku aung gä namärhamän mava nä ma Ngämuqa aa enge.

<sup>6</sup> Bä qosaqi va ngia rhamän särha ama evän da ama gamoe iva rhat turäkt ba nas mamär.

<sup>7</sup> Näkt pät gia lat moe ama mär ngät diva ngia rhän i ama mär qi ama siqutki ba ama ruvek dä va nävät gi rhisu diva ama qatnanaktpämda rhat nanakt na nge dä va rhit kutdrir vät a nge. <sup>8</sup> Va ngi su maräkt nä ma Ngämuqa aa enge ivakt iva qaku mamär vät aung iva qä natmärhamän na anga enge anga vu ngät sävät a ngät bä va iarhakt kärarhae i rhat tair särhä gia enge diva aqlus pät a rha i qaku mamär vät a rha iva rhi namärhamän na anga enge ama vu ngät sävät a ut.

<sup>9</sup> Dä qosaqi mamär iva ngia rhamän särha ama latta qararhani i qale rha va arhani arha rem iva qale rha mamär manao va arha morta arha rem dä va rhat tualat mamär ivakt iva märmar ge arha morta nävät a rha. Dä va qale rhat tuvät pät a rha särhäm mes <sup>10</sup>ura rhi nasua nagem da dap kinak mamär iva rhir qur arha morta i rha di ama mär arha lat bä va arha morta rhat nanakt na rha

mamär sa arha lat ivakt iva nävät iangärhäkt arha lat moe diva mamär iva ama ruvek ti lu i ama rhisu qärangätni i ngät tamän sävät ma Ngämuqa aut Mumaiar di ama mär ngät.

*Ma Ngämuqa Aa Lavuqi Dä Ama Iaräs Na Ngät Ama Iar*

<sup>11</sup> Ama qatnanaktpämda moe di mamär iva rhat tualat toqor ma Ngämuqa i nani a qa na rha iva rhat tualat toqoräkt inguna aa ñämsävätki sa qia män sa ama mumaiar bä ba ama ruvek moe <sup>12</sup> bä iaqyäkt aa ñämsävätki di qi su ut iva ut tet daqule ama lat kärangätni i qaku ngät parhäm ma Ngämuqa aa snängaqa ngä nä iarhongäkt nämäni ama ivätki qärqärhong i mudu nani a ut nä irhong bä va ut turäkt ba nas mamär dä va ama räktta na ut dä va ut sangar ma Ngämuqa aa iar vät tangät täkt ama rhodäm <sup>13</sup> doqoräkt i as kali lut bä märmär gem ut nävät iomäkt iva ma Jisas ma Kraisa ka rhän sa aa murhämeska qärakni i aut Ngämuqa ama moräs na qa dä aut mumaiar. <sup>14</sup> Qa vodäm mes sädaver mä ut ivakt iva qä rhäksasot a ut nämät ama vuirhong moe dä qosaqi va qä qumär ut näkt pa bä ba qa na ut i aa ruvek na ut kärarhani i nani a rha masirhat iva rhat tualat na ama mär ngät ama lat.

<sup>15</sup> Mamär iva ngi su ama qatnanaktpämda sävät tärhong däkt bä nävät gi qrot moe nage ma Ngämuqa dä va ngiat täranas na rha dä va ngiat tamän maräkt sävät arhä väs iva rhit kutsasorhane na arha iar nämät ama lat ama vu ngät. Mamär iva qale gia qlak nä guavek iva rhat nañäm mane na nge.

### 3

#### *Urhit Bodäm Mes Säda Ama Lat Ama Mär Ngät Angärha Ron Basägos*

<sup>1</sup> Mamär iva ngit puk pät ama qatnanaktpämda iva rhat nari nämät ama tpäskinarha rhi na ama narhoerta sa ama muräkt dä va rha manao va arha rem dä va ama qarhap ta iva rhat tualat na ama lat moe qärangätni i ama mär ngät. <sup>2</sup> Dä qosaqi va qale rhi natmärhamän bät anga enge ama vu ngät sävät guavek bä va qale rhi narhäktgyäm sä ne dap kinak ta diva qale ama bulap gem da dä vasägos dä va rhit säm ama gaini na nas pa arhani ama ruvek moe arha rem. <sup>3</sup> Bä va ngit puk pät ama qatnanaktpämda rhoqoräkt inguna aiut moe di maos pät angätni ama rhodäm mudu di qaku aurha anga mädräm ama mär ngät sävät ma Ngämuqa dä qaku ut tet parhäm aa enge dä ama iraski qia mäqäne sä ut dä angätni ama qänäskänes ngä na ama märmärgem nämäni ama ivätki angärha latta na ut bä sa qali lut da ama snängaqa aa ron iva urhi slava na arhani ama ruvek dä qosaqi aut snängaqa ama vu qa sävät arhani ama ruvek arhä qärhong dä arhani di ama vu dä arha ron mamär sävät a ut näkt kosaqi aiut di ama vu dä urha ron sävät a ne. <sup>4</sup> Sukt di nga rhoqoräkt i ma Ngämuqa aut Mumaiar aa mär ngät aa lat ngä män dä nävät aa ñämsävätki <sup>5</sup> di qa mumaiar ut. Qaku qa mumaiar ut dinguna nävät ama räkt ngät ama lat kärangätni i sa ut mualat na ngät dap kinak ka mumaiar ut dinguna nävät aa ñämsävätki i ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa qa qumär aut snängaqa bä ut män i ama iaräs na rha na ut sä ne na ama lat ama iaräs na ngät. <sup>6</sup> Sa ma Ngämuqa qa von ut tä iaqäkt



ama Qloqaqa ama Qumärqumärqa bä mämägän sä ut nävät a qa bä iangärhäkt ama lat di nävät ma Jisas ma Krais aut Mumaiar <sup>7</sup> ivakt iva nävät aa ñämsävätki dä va ama räktta na ut dä ma Ngämuqa aa saqong bä va mamär vät a ut iva urhi rha iarhongäkt kärqärhong i sa qa mumänaris iva qä von ut täm irhong aiut kärarhae i ut nanakt iva bä ba ut na ama iar ama sok täm ngät.

<sup>8</sup> Iangärhäkt ama enge di ama engätki na ngät. Bä nani a ngo na nge masirhat iva ngi su iarhakt mamär qärarhae i sa rhat nanakt nä ma Ngämuqa nä rhärhong däkt ivakt iva rha di vasägos dä va rhit bodäm mes säda ama lat ama mär ngät angärha ron. Iangärhäkt ama lat di ama mär ngät masirhat dä qosaqi ngät tatnärha ama ruvek. <sup>9</sup> Dap kale ngi nä guavek ngän nagemne vät arhongni qärqärhong i qaku ama moräs nä irhong angät tpäs ura sävät arha ikkäna masirhat arhä ngärhep dä ama sek mavängam sävät a rha. Dä qosaqi mamär iva qale qale ngän mauiu da ama enge angärha ron sävät guarhong gärqärhongni i qaku ngän dares ba ne sävät irhong dä va qale mätmatmät na ngän dä ngän nagemne vät ma Ngämuqa aa Muräkt angät tpäs inguna iangärhäkt ama lat di ama mäñmäñini na ngät dä va qaku ngä namatnärhäm ngän.

<sup>10</sup> Ama ruqa qärakni i qat tualat na ama bäñmät mänguräp ama ruvek diva ngi rhon sävät a qa masägos ura maunmem näkt ngakt bä qaku mae vät a qa sä iangärhäkt aa lat toqoräkt dä nasot dä sa ngi qyiradeng na qa <sup>11</sup> inguna ngiat dräm i ama ruqa rhoqoräkt di sa mava na qa bä vasägos dä qat tualat na ama vuirhong bä iaqäkt di sa qa mu nas mät ama rhäksärhäm.

*Ma Pol Aa Rhodröp Ama Ama Dängdängini Na Ngät Dä Aa Enge Na Ama Märmärgem*

<sup>12</sup> Qrekt bä ngu rhäk nä ma Artemas ura ma Tikikus sagem nge dä qänes nge iva ngia rhet sae sämät ama värhäm ama mor äm ma Nikopolis sagem ngo inguna sa nani a ngo iva qale ngo e da ama soeng angät kunäng angärha ron.

<sup>13</sup> Qänes nge iva ngia rhatnärhä ma Senas ama mädränga mamär sa ama muräkt kä nä ma Apolos iva ini nasäng nä ina tmerhäs dä va ngi lu gem iom i varis init läk nani guani.

<sup>14</sup> Mamär iva aurha ruavek ama qatnanakt pä m da e rhi su iva rhat tualat na ama lat ama mär ngät ivakt iva rhat tatnärhä iarhakt kärarhae i rhit läk masirhat bä va iarhakt aurha ruavek tit sa ama gavam bät arha iar.

<sup>15</sup> Iarhakt moe qärrarhae i qale rha rhi na ngo rhit täk na arhä märmärgem sagem nge. Mamär iva ngi rhäk na aut märmärgem sage ama qatnanaktpäm da qärrarhani i arha snäng bät a ut.

Mamär iva qale ama ñämsävätki gem ngän moe.

**Ama Iaräs Na Ngät Ama Rharesbane**  
**The New Testament in the Ura Language of Papua New**  
**Guinea**

**Nupela Testamen long tokples Ura long Niugini**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ura

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-21

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 21 Feb 2024

2899d6f1-45c9-5492-bd93-58312ca32319